

**ТЭОРЫЯ І ПРАКТЫКА
НАВУЧАННЯ МОВАМ,
ЛІТАРАТУРАМ І РЫТОРЫЦЫ
Ў СЯРЭДНЯЙ І
ВЫШЭЙШАЙ ШКОЛЕ**

Матэрыялы міжнароднай
навукова-тэарэтычнай канферэнцыі

15-17 снежня 1997 г.

Частка II

Мінск
1998

УДК 800(072)(063) + 82.09(072)(063)
ББК 81.1

Тэорыя і практыка навучання мовам, літаратурам і рыторыцы ў сярэдняй і
вышэйшай школе: Матэрыялы міжнароднай навукова-тэарэтычнай канферэнцыі
(Мінск, 15-17 снежня 1997 г.). Частка II. / Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт.
Філалагічны факультэт. Пад. рэд. Л.А.Мурынай, Ф.М.Літвінка. - Мн.:
Белдзяржуніверсітэт, 1998 – 149 с.

ISBN 985-445-023-6

ISBN 985-445-025-2

Зборнік навуковых артыкулаў прысвечаны актуальным праблемам метадыкі выкладання
беларускай мовы і літаратуры, рускай мовы і літаратуры, рыторыкі ў сярэдняй і вышэйшай школе.
У матэрыялах разгледжаны тэарэтычныя праблемы рэалізацыі новай канцэпцыі моўнай і
літаратурнай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь, атрымалі адлюстраванне практычныя распрацоўкі
настаўнікаў, падрыхтаваныя згодна з новымі праграмамі і новымі комплексамі падручнікаў па
мовах і літаратурах.

ББК 81.1

ISBN 985-445-023-6

ISBN 985-445-025-2

© Белдзяржуніверсітэт, 1998

шамаліян, выключэннем, якое не ўласціва чалавечай прыродзе. Спустошаны касмапаліт кахання, праз вяртанне да натуральнага жыцця, да працавітага народа, шатлівай вёскі, да маці-прыроды.

Дунін-Марцінкевіч звяртаецца з цікавасцю да тых старалаўніх часоў, калі прагрэс «натуральным правам» процістаяць часам сённяшнім, збэшчаным прыватнай уласнасцю і згубнай ролі прагрэсу беларускі пісьменнік вельмі блізкі ў сваіх поглядах Ж.Ж.Русо. Але ў адозненні ад французскага асветніка, ён быў прыхільнікам паступовага шляху ўдасканалення грамадства праз выхаванне чыстых і высакародных пачуццяў.

Простама «натуральнаму» чалавеку ўласцівы ў творах Дуніна-Марцінкевіча самыя высакародныя сардэчныя якасці, пачуццё патрыятызму, замілаванасці сваім краем, даўніх традыцый, жыццёвай мудрасці. Каб выклікаць у чытача большую сімпатыю да селяніна, аўтар свядома ідэалізуе свайго героя, паказвае светлыя, радасныя бакі яго жыцця.

Калі Я.Чачот вучыць мужыка, то Дунін-Марцінкевіч захапляецца ім, калі Я.Чачот выходзіць селяніна, то Дунін-Марцінкевіч лічыць, што шляхта болей захрасла ў чалавечых хібах і мае большую патрэбу ва ўнутраным ачышчэнні.

Сентыменталізм, які трапіў на Беларусь дзякуючы польскаму пасрэдніцтву, меў шэраг адметных формаў свайго праяўлення ў нашай літаратуры. Можны вызначыць дзве фазы яго быцця ў нашай культуры. Першы этап звязаны з польскамоўнай літаратурай сентыменталізму канца 18 ст., якая стваралася пісьменнікамі, што мелі дачыненне да Беларусі. У першай палове 19 ст. пачынаецца другі этап развіцця сентыменталізму, звязаны цяпер ўжо з новай беларускай літаратурай. Для яго характэрны дэмакратызм, сацыяльная завостранасць, уменне спалучацца ў творы з іншымі мастацкімі стылямі, абарона простага чалавека, увага да яго ўнутранага свету. Сентыменталізм і нашай літаратуры вельмі плённа ўжываў фальклорную вобразнасць і мастацкія сродкі. Беларускім сентыменталістам была сутучна ідэя «натуральнага чалавека» Ж.Ж.Русо, сцвярдзенне роўнасці ўсіх перад богам, адмаўленне сучаснай цывілізацыі як першапрычыны людскіх бедаў.

У другой палове XIX ст. сентыменталізм як мастацкая з'ява ўжо амаль не развіваўся, але мастацкі вопыт сентыменталізму, увага да ўнутранага свету пачуццяў, абарона чалавека пакрыўджанага знайшоў свой працяг у наступных літаратурных пакаленнях.

І. А.Мальдзіс. Традыцыі польскага Асветніцтва ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя. Мн., Навука і тэхніка, 1972, с.5.

Жардецкая А.У. (Мінск)

ВЫХАВЎЧАЕ УЗДЗЕЯННЕ ТВОРАЎ АБ ЧАЛАВЕКУ І ПРЫРОДЗЕ (з вопыту працы са студэнтамі)

Чалавек і прырода... Гэта двухадзіны свет, вельмі складаны, прывабны і таямнічы, ніколі да канца не пазнаны. Паміж чалавекам і прыродай існуе цесная ўзаемасувязь, якая ляжыць не на паверхні, а патрабуе глыбокага пранікнення, асэнсавання.

Праблема ўзаемаадносін чалавека і прыроды — адна з найбольш старажытных праблем літаратуры. Яна адначасова з'яўляецца і самай універсальнай. Ад сусветна вядомых старажытных эпічных твораў і лірычных заклінанняў да сучаснага філасофскага рамана цягнуцца трывалая і ўстойлівая традыцыя мастацкага пазнання чалавекам акаляючага свету і свайго месца ў ім. Асэнсаванне гэтага свету і грамадскіх адносін людзей, паглыбленае пазнанне прыроды і ўнутранага свету асобы адбываліся заўсёды адначасова і ў непарыўнай сувязі. Амаль усе эстэтычныя і філасофскія канцэпцыі зараджаліся і развіваліся ў цеснай сувязі з неадольным імкненнем разгадаць таямніцу ўзаемаадносін чалавека і прыроды.

Таму зразумела, што твораў аб чалавеку і прыродзе як у школьных праграмах, так і праграмах ВНУ адводзіцца значнае месца. Вывучэнне гэтых твораў нельга абмяжоўваць толькі паказам майстэрства пісьменніка, бо ў такім выпадку пейзажныя малюны будуць пазбаўлены чалавечасці зместу і ператворацца ў чыста дэкаратыўную з'яву. Бельмі важна, каб студэнты ўспрынялі псіхалагічны падтэкст апісання прыроды, зразумелі канцэпцыю пісьменніка.

Ужо пры азнаёмленні з аўтабіяграфічнымі звесткамі пісьменнікаў студэнты пераконваюцца, што прырода роднага краю, яго характарыстыкі былі для кожнага з іх крыніцай радасці, бадзёрасці, творчага натхнення. Яны ўсхваляваны, з вялікай любоўю пішуць пра тую зямлю, на якой выраслі, якая дала ім сілы. Родныя пейзажы дапамагаюць пісьменнікам больш пранікнёна выказаць жывое пачуццё да Радзімы, глыбей раскрыць душу свайго народа.

І. Пташнікаў, напрыклад, нязменна праяўляе вялікую зацікаўленасць да свайго роднага краю, да жыцця землякоў – жыхароў паўночнай Міншчыны. Родныя мясціны адлюстраваны ў многіх творах гэтага пісьменніка, у тым ліку і ў рамане "Месціжы".

Магілёўшчыне, роднай бацькоўскай зямлі, людзям гэтага краю прысвячае свае творы В. Карамзаў. Яго раман "Пушча" расказвае пра унікальную красу лясоў над Сожам, пра людзей, якія жывуць у зямных клопатах і канфліктах.

Пра свой родны палескі край усхваляваны, з вялікай любоўю пішуць В. Казько і А. Жук. Сёння на Палессі адбываюцца грандыёзныя падзеі: асушваюцца балоты, ствараюцца шматгаліновыя комплексныя гаспадаркі, мяняецца ў цэлым вобраз краіны. Усё гэта знайшло сваё адлюстраванне ў рамане В. Казько "Неруш" і ў апавесці А. Жука "Паляванне на Апошняга Жураўля".

Як свядчуць даследчыкі, адкрыццё свету прыроды ў мастацтве належыць рамантыкам. Менавіта яны ўбачылі прыроду, як ідэальны свет характэрна і высокай гармоніі, ператварылі яе з фону ў аднаго з галоўных герояў.

Пры вывучэнні творчасці Адама Міцкевіча студэнты пераконваюцца, што беларускую прыроду, бадай, адным з першых "адкрыў" сваім суайчыннікам менавіта ён, рамантык Адам Міцкевіч. З вялікай любоўю паэт апісаў у сваіх творах сціплае характэрна беларускіх задуманых палёў і ўзгоркаў, дрымуных пушчаў, прывольнага Нёмана і сінявокай Свіцязі.

Традыцыі польскага паэта наследваў В. Дунін-Марцінкевіч. У яго творах беларуская прырода ўпершыню была ўспрынята вачамі беларуса. Як адзначае А. Лойка, "паэтызацыя, рамантызацыя красы роднай зямлі ў эпоху Дуніна-Марцінкевіча была звязана ўжо толькі з такім ідэальным, крыніца якога нішто не зацярушвала". [1]

Працягваючы традыцыі беларускай літаратуры XIX ст., у першую чаргу В. Дуніна-Марцінкевіча і Янкі Лучыны, Якуб Колас раскрываў прыгажосць любога яму з дзяцінства краю, але ў той жа час Коласаўская паэтызацыя прыроды не ідзе ні ў якое параўнанне з пейзажнымі малюнкамі яго папярэднікаў. У Коласа жывапіс словам больш тонкі, разнастайны. Жывапіс гэты тыпова беларускі, ён звязаны з народным светаадчуваннем, светабачаннем.

Чалавек і праца, селянін і праца – гэта скразная тэма коласаўскай творчасці, яе важны аспект – чалавек і прырода. У коласаўскіх пейзажах увасоблена выразная пазіцыя – актыўнае стаўленне аўтара да ўсяго навакольнага свету. Паказваючы жыццё герояў у яго сацыяльна-бытавой абстаноўцы, рэальна яго ўзнаўляючы, Колас глядзіць значна далей і глыбей. "На прастор, на шырокі прастор!" – у гэтых словах не толькі заклік да рэвалюцыі, але і заклік, імкненне трапіць у свет прыроды, прыгажосці, у свет, дзе чалавек можа дыхаць на поўныя грудзі, дзе яго сапраўдная сутнасць зможа знайсці сабе найбольшую адпаведнасць, раскрыцца поўна і хваляюча. Прырода ў творах Коласа паўстае той чароўнай краінай, у якой героі і сам аўтар знаходзяць вышэйшы сэнс жыцця. Творы Якуба Коласа накіроўваюць студэнтаў на глыбокі філасофскі роздум, чым для іх з'яўляецца свет прыроды і якое месца яны займаюць у гэтым свеце.

Моцна звязаны з зямлёй, з навакольным светам многія героі сучаснай беларускай прозы. Не ўяўляюць сябе без сваіх балот, азёр, рэк героі В. Казько і А. Жука. Паляшук выйшаў з балота, для яго яно было родным домам. Балоты "не толькі засцілі свет, пладзілі

з'яд і жоўта марылі княжборцаў ліхаманкамі, але і кармілі іх, адорвала ягадай-журавінай, давалі траву і дровы і птушку на стол, укрывалі ад ворага" [2]. Суровая, але блізкая сэрцу палешукоў прырода давала ім усё неабходнае для жыцця.

Шмат на Палессі было птушак, асабліва буслоў, і "шмат чаго было ў палешукоў ад гэтых буслоў, шмат чаго і ў гэтых птахаў у белыя святках ад людзей, што жывуць у палескім краі. Аднолькава сціплыя яны і маўклівыя". [3] Больш таго, птушкі, як і людзі, моцна прывязаны да родных мясцін. Яны, як і людзі, умеюць захоўваць веранішчы. І наогул, на думку пісьменніка, яны жывуць па тых жа законах, што і людзі, і "прылісваюць" ім гэтыя законы самі ж людзі.

Адзначаючы шмат агульнага ў паводзінах, у знешнім выглядзе чалавека і птушак і пераносячы маральныя каштоўнасці людзей, выпрацаваныя шматвёкавай гісторыяй, на жывіце птушак, пісьменнік тым самым падкрэслівае адзінства чалавека і прыроды, іх арганічную еднасць.

Глыбокім філасофскім роздумам прасякнуты тыя старонкі твораў сучаснай беларускай прозы, дзе размова ідзе аб месцы чалавека ў прыродзе, яго ўзаемаадносінны з ёю. Пісьменнікі не вылучаюць чалавека з прыроды, але не раствараюць яго ў ёй. Яны прымушаюць свайго героя адчуць сябе часцінкай вялікага сусвету, дзе ўсё так мудра прыдуманна, дзе ноч змяняе дзень і наадварот, дзе тоіцца "нейкая загадка ў гэтай вечнай вадзе, якую давала зямля. Давала і берагла". [4]

Думкі аб вечнасці жыцця глыбока хвалюць героя І. Пташнікава Андрэя Вялічку. Апынуўшыся ў лесе і глядзячы на дрэва, ён глыбока задумваецца над сэнсам жыцця, над таямніцамі сусвету. Яго зноў і зноў ахопліваюць думкі аб тым, што зямля — аснова жыцця не толькі для чалавека, але і для ўсяго жывога. "Хай бы было так і ў чалавека, як у дрэва, — падумаў ён пра грушу. — Яно глыбока карані пускае, наперад думае пра сябе. Потым альбо парубяць яго, альбо мароз прыхваціць, як у фінскую вайну, — парасткі пусціць. Зноў пачынае жыць... З зямлі..." [5]

Прырода мудрая, чалавек павінен быць яшчэ мудрэйшым, бо ён адзіная разумная істота на зямлі — такая думка гучыць у многіх творах сучаснай беларускай прозы. Чалавек, як адзначаюць пісьменнікі, павінен быць сапраўдным гаспадаром на зямлі, і ў адрозненне ад іншых істот яму неабходна ўмець пазнаваць законы прыроды і правільна іх выкарыстоўваць.

У век навукова-тэхнічнай рэвалюцыі чалавек парушыў гэтыя законы. Дзве культуры — культура прыроды і культура чалавека — у нечым разышліся, пайшлі насуперак адна адной.

Даследуючы жыццё нашага сучасніка, пісьменнікі сутыкаюцца з сур'ёзным псіхалагічным парадоксам: навукова-тэхнічная рэвалюцыя палегчыла жыццё чалавека, але гэта палегчанае жыццё тоіць у сабе нейкую незадаволенасць.

Непрадуманнае ўмяшанне чалавека ў прыродныя працэсы прывяло да таго, што ў многіх месцах Палесся амаль цалкам знік лес. Так, у Княжборы, дзе адбываюцца падзеі, апісаныя у рамане В. Казько "Неруш", за адну вясну, за адно лета знікла ўсё: высякалі дубы, а прапалі і грыбы. У бяdotным становішчы апынуліся звяры і птушкі. Палескія буслы вымушаны былі пакінуць свае родныя месцы.

Вынік аказваецца больш супярэчлівым, чым яго чакалі. Так заяўляе пра сябе складанасць эканамічных праблем у наш час, складанасць; якая напаўняе глыбокім, сапраўды жыццёвым драматызмам і вобраз Мацвея Роўды. Шэраг хвалюючых пытанняў паставіла жыццё перад гэтым героем: як накарміць хлебам сваіх аднавяскоўцаў, дзе ўзяць зямлі, каб вырасіць яго. Карэнны паляшук, ён пачынае змагацца з балотам толькі з высакародных імкненняў: хоча палепшыць жыццё сваіх землякоў, вырваць іх з-пад улады балот, даць ім больш добрай, урадлівай зямлі. Усе яго клопаты і хваляванні "зыходзіліся і замыкаліся на адным — на хлебе". Жыццё паставіла перад ім выбар — балоты ці хлеб. "Дык хай будзе лепш хлеб", — вырашае Мацвей.

Зыходная пазіцыя яго, на першы погляд, здаецца па-сапраўднаму высакароднай і неабходнай. Але, не жадаючы сам таго, Мацвей Роўда груба парушае той біялагічны рэжым, які з'яўляецца асновай захавання прыроды і яе багаццяў.

Мацвей Роўда быў перакананы ў тым, што ён служыць вышэйшай мэце —

накарміць людзей, даць ім хлеб. Аднак ненавіта ў гэтым і хаваеша самападман, бо нельга лічыць вышэйшай мэтай тое, што з'яўляецца толькі сродкам да яе дасягнення. А сапраўдная мэта – гэта выхаванне чалавека – творцы, гаспадара, стваральніка. І як толькі ў нашай свядомасці адбываецца гэта падмена, як толькі мы страчваем з поля зроку гэту вышэйшую мэту, мы становімся небяспечна абмежаванымі ў сваёй гаспадарчай дзейнасці" [6].

Пісьменнікаў надзвычай хвалюе, што неразумныя адносіны да прыроды псуюць перш за ўсё самога чалавека, робяць яго празмерна рацыяналістычным, чэрствым, эгаістычным. Гэта страты духоўныя, і яны, бадай, самыя вялікія ў век навукова-тэхнічнай рэвалюцыі. Адсюль і такая, даволі распаўсюджаная ў наш час з'ява, як браканьерства. Чалавек падымае руку на свайго "малодшага брата", на звера, птушку і пры гэтым часта праяўляе жорсткасць і бессардэчнасць.

Браканьерства, на думку пісьменнікаў, гэта не толькі ўчынак, а псіхалогія, спосаб жыцця, гэта антычалавечнасць, уласцівая не толькі таму чалавеку, які забіў жураўля, рыбу, але "і другому, які дзесьці ў кабінёце плануе знішчэнне прыроды, яе лясоў, яе вод, адным словам – крыніц далейшага нашага існавання". Пісьменнікі смела выступаюць супраць любога праяўлення браканьерства, усім пафасам сваіх твораў яны даказваюць, што браканьерства – аномалія маральнага клімату нашага грамадства, барацьба супраць яго – гэта ў першую чаргу барацьба за чалавека, за яго маральнае ўдасканаленне.

У творах сучаснай беларускай прозы сцвярджаецца, што ад чалавека ў адносінах яго да прыроды залежыць многае: ён можа нарошчваць ці паслабляць супярэчнасці і разлад. У гэтай яго ўладзе, якой ён надзелены як адзіная разумная істота, заключаецца і яго адказнасць. У сваю чаргу прырода таксама ўздзейнічае на чалавека, і сіла гэтага ўздзеяння надзвычай вялікая. Прырода для чалавека – крыніца радасці, бадзёрасці, любові да жыцця. Дзякуючы ёй чалавек зразумеў, што ў свеце ёсць не толькі патрэбнае, але і прыгожае ў прыродзе, разумець і берагчы яго – адказная і пачэсная задача літаратуры і мастацтва. Літаратура павінна так выхаваць чалавека, каб драпежнае жаданне ўзяць, знішчыць задушалася ўнутранай патрэбнасцю працягнуць "прыгожае імгненне".

Такім чынам, тэма ўзаемадзеяння чалавека і прыроды становіцца ў сучаснай літаратуры тэмай праверкі чалавека на шчырасць, духоўную шчодрасць, гуманізм, яна набыла філасофскае гучанне. У творах самых разнастайных жанраў пісьменнікі імкнуцца паказаць, што прырода – гэта не толькі "гіганцкая будаўнічая пляцоўка", не толькі сродак існавання і асяроддзе пражывання чалавека, але і яго радзіма, зямля, на якой жылі яго продкі, будуць жыць яго дзеці і ўнукі.

Творы аб узаемаадносінах чалавека і прыроды з'яўляюцца надзвычай каштоўнымі ў справе выхавання студэнтаў, фарміравання ў іх уяўлення пра дабро і зло, месца і прызначэнне чалавека і навакольным свеце. Яны абуджаюць у моладзі прагу духоўнасці, выпрацоўваюць уменні разважаць над маральнымі праблемамі, заклікаюць не толькі бачыць прыгожае, а і сцвярджаюць прыгожае ў самім сабе, ва ўсім свеце.

1. Лойка А. А. Гісторыя беларускай літаратуры: Дакастрычніцкі перыяд. Мн., 1977. С. 157.
2. Казько В. Неруш / Раман. Мн., 1983. С. 63.
3. Казько В. Неруш / Раман. Мн., 1983. С. 6.
4. Жук А. Паляванне на Апошняга Жураўля / Аповесці, апавяданні. Мн., 1982. С. 101.
5. Пташнікаў І. Выбраныя творы. Т.2. С. 388.
6. Адамовіч А., Казько В. Мальчык с лебедем // Літаратурная газета. 1984. 18 лістапада.

Казакова Т.П. (Мінск)

ПРАБЛЕМЫ ВЫВУЧЭННЯ ЎРАЧЫСТАГА КРАСАМОЎСТВА ПАЧАТКУ XV СТ. У ВЫШЭЙШАЙ ШКОЛЕ

Пры вывучэнні жанру араатарскай прозы прынцыпова важна ўлічваць тэзіс аб няспынанасці літаратурнага працэсу, аб пераемнасці і творчым развіцці традыцыі, калі "ўзнікае новае тварэнне як гістарычны момант сучаснасці" [1]. Станаўленне урачыстага красамоўства на ўсходнеславянскіх землях адбывалася ва ўмовах зацвярджэння

СОДЕРЖАНИЕ

Секция "Методика выкладання беларускай літаратуры ў ВНУ"

АСТРАУХ А.Э. (Гродна) <i>Мастацкі свет як літаратуразнаўчая катэгорыя (на матэрыяле паэзіі Р. Барадуліна)</i>	3
БУРДЗЯЛЁВА І.А. (Мінск) <i>Беларускі сентыменталізм у кантэксте еўрапейскай літаратуры. Праблемы вывучэння</i>	6
ЖАРДЕЦКАЯ А.У. (Мінск) <i>Выхавучае уздзеянне твораў аб чалавеку і прыродзе (з вопыту працы са студэнтамі)</i>	9
КАЗАКОВА Т.П. (Мінск) <i>Праблемы вывучэння ўрачыстага красамоўства пачатку XV ст. у вышэйшай школе</i>	12
КАЎПАК Н.Р. (Віцебск) <i>Метафара як сродак вобразнага асваення рэчаіснасці ў паэзіі Рыгора Барадуліна</i>	15
ЛЯВОНАВА Е.А. (Мінск) <i>Традыцыя «рэчаўнасці» ў беларускай паэзіі: Р.М.Рыльке — А.Разанаў (Да праблемы вывучэння беларускай літаратуры ў кантэксте сусветнай)</i>	19
МАКСІМОВІЧ В. (Мінск) <i>Актуальныя пытанні вывучэння творчасці Янкі Купалы</i>	21
ФАЛАЛЕЕЎ У.У. (Мінск) <i>Дакладнасць пераклада мастацкага твора і яе роля ў працэсе навучання беларускай літаратуры</i>	25
ШЫНКАРЭНКА В.К. (Гомель) <i>Асаблівасці паэтыкі гістарычнай прозы В. Інатвай</i>	28

Секция "Выкладанне рыторыкі ў вышэйшай і сярэдняй школе"

АНТОНОВА С.М. (Гродно) <i>Риторика как филологическая специализация: концепция. Система и опыт подготовки по специализации Г.02.02.04 в Гродненском госуниверситете</i>	31
ВЫГОННАЯ Л.Т., МЕЛЮК А.А. (Мінск) <i>Выразительность и временная организация устной речи</i>	32
ЖДАНЕНЯ Г.Н. (Гродно) <i>Методика подготовки учителя-ритора в системе филологического образования словесника</i>	35
ИГНАТОВИЧ Т.В. (Минск) <i>Формирование навыков конструктивного общения при изучении жанра дискуссии в школе</i>	38
МАМОНТОВА Л.И. (Могилев) <i>Формы работы по овладению навыками ведения дискуссий, полемики</i>	40
НИКАЛАЕНКА І.У. (Мінск) <i>Азнаемленне з прыёмамі падрыхтоўкі інфармацыйнай прамовы папулярнага характару на занятках па рыторыцы ва ўніверсітэце</i>	43
ТРЕТЬЯКОВА Г.Н. (Минск) <i>Речевое воздействие в риторическом аспекте</i>	47
ШАНТАРОВИЧ С.А. (Минск) <i>Контактоустанаўляючыя сродкі ў жанры літаратурных раздумій</i>	51

Секция "Методика преподавания русского языка в средней школе"

ВОРОБЕЙ Л.Н. (Минск) <i>Текст: теория и практика обучения в 5-7 классах средней школы</i>	54
ГАМЕЗО Л.Н. (Минск) <i>Основные методы и приемы обогащения словарного запаса школьников при изучении лексики родного языка</i>	57
ГВОЗДОВИЧ Г.А. (Минск) <i>Лингвистическая терминология и школьные учебники</i>	59
ДИКУН Т.А., ТРОФИМОВИЧ Т.Г. (Минск) <i>Язык русской классической литературы и культура речи школьников</i>	61
ДОЛБИК Е.Е. (Минск) <i>Изучение темы "предлог" в 7 классе</i>	64
ЕРОШЕВИЧ А.В. (Минск) <i>Современное осмысление традиционной методики развивающего обучения</i>	66
ИГНАТОВИЧ Т.В. (Минск) <i>Лингвистический анализ в диалоге "читатель — текст"</i>	69
КИТАЕВА Т.В. (Минск) <i>О практической ценности функционально-семантической</i>	